

РЕГІОНАЛЬНЕ ТА ГАЛУЗЕВЕ УПРАВЛІННЯ

DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2022-1-02>

УДК 351.82

Наталія Валеріївна Статівка

доктор наук з державного управління, професор,
завідувач кафедри управління персоналом та підприємництва,
ІНІ «Інститут державного управління»
Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, м. Харків, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-0903-6256>

Максим Петрович Бублій

кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри управління персоналом та підприємництва,
ІНІ «Інститут державного управління»
Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, м. Харків, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-1060-6404>

Аліса Володимирівна Косенко

кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри економічної політики та менеджменту,
ІНІ «Інститут державного управління»
Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, м. Харків, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-4006-2295>

ВПЛИВ ДЕРЖАВИ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ГОСПОДАРСЬКИХ ЗВ'ЯЗКІВ ТА ЇХ РОЗВИТОК

Анотація. Визначено, що найважливішим суб'єктом, який формує підприємницьке середовище, є держава, її вплив спрямований по таким напрямкам як формування та впровадження інститутів, що визначають правила і нормативи поведінки, а також формування організаційної поведінки всіх взаємодіючих господарюючих суб'єктів. Сформульовані

Як цитувати: Статівка Н. В., Бублій М. П., Косенко А. В. Вплив держави на ефективність господарських зв'язків та їх розвиток. *Державне будівництво*. 2022. № 1(31). С. 21–32. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2022-1-02>

In cites: Stativka, N.V., Bubliy, M.P., Kosenko, A.V. (2022). Influence of the state on the efficiency of economic relations and their development. *State Formation*, 1(31), 21–32. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2022-1-02> [in Ukrainian].

© Статівка Н. В., Бублій М. П., Косенко А. В., 2022

організаційної поведінки всіх взаємодіючих господарюючих суб'єктів. Сформульовані найважливіші завдання, що вирішуються державними органами при розвитку підприємницького середовища на макrorівні до них належать побудова ефективної моделі функціонування господарської системи та визначення масштабу і характеру розвитку різних видів і форм підприємницької діяльності; розробка і реалізація макроекономічної політики держави; розробка системного механізму розвитку підприємницької діяльності на основі переважно партнерських відносин між державними органами та підприємницькими структурами; забезпечення захищеності підприємницьких структур від будь-яких видів недружніх дій, а також зайвого тиску з боку державних контролюючих органів; максимальне сприяння розвитку інфраструктури підприємництва, впровадження її нових видів і форм; стимулювання розробки та впровадження інновацій у виробництві та управлінні, включаючи управління господарськими зв'язками. Запропоновано напрямки розвитку підприємництва, що являють собою основу для вдосконалення господарських зв'язків між господарюючими суб'єктами, суть цих пропозицій полягає у визначенні фундаментальних економічних інтересів господарюючих суб'єктів і створення нормативно-правової бази, що забезпечує функціонування господарських зв'язків на основі поєднання інструментів державного і ринкового регулювання, а також розвитку відповідної інфраструктури.

Ключові слова: державне регулювання, господарські зв'язки, підприємництво, підприємницькі структури, ефективність, методи державного регулювання.

Постановка проблеми. На сьогодні, все більшого впливу на діяльність господарюючих суб'єктів завдає економічна нестабільність, з якою пов'язані завдання з підвищення рівня економічної безпеки підприємницьких структур, зокрема, при розвитку мережевої форми підприємництва та формуванні відповідних господарських зв'язків. Слід розуміти, що без активної допомоги держави підприємницьким структурам, особливо таким, що існують у форматі малого та середнього бізнесу, ці завдання вирішити не вдасться. Це говорить про те, що концепція вільного ринку на сьогодні все більше набуває рис ідеальної теоретичної конструкції та не відображає сучасної дійсності. У нинішніх умовах модифікується роль держави, вона стає центральною ланкою, що інтегрує господарські зв'язки між виробниками і споживачами, виробниками і постачальниками факторів виробництва і т.д. В силу цього держава, як найважливіший суб'єкт всіх господарських зв'язків, бере участь у визначенні напрямків їх модифікації та розвитку. Формально це відбувається опосередковано, через створення підприємницького середовища, що відображає інтереси всіх господарюючих суб'єктів і суспільства в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні і практичні аспекти впливу держави на формування та розвиток господарських зв'язків розглянуті в працях як зарубіжних, так і вітчизняних вчених. Вагомий внесок у дослідження галузевого державного регулювання зробили такі вчені Безугла Л. С. [1], Біла І. С. [2], Варналій З. С., [3], Жарая С. Б. [4], Зянько В. В. [5],

Кузнецова І. С. [3], Олянич В. В. [6], Пиріг О. А. [7], Прокопець Л. В. [8], Сагер Л. Ю. [10], Салатюк Н. М. [2], та ін. Однак, незважаючи на численні дослідження, слід зазначити наявність низки невивчених питань у сфері формування та розвитку господарських зв'язків підприємницьких структур, особливо – у частині впливу держави на ефективність за умов інформатизації, що свідчить про актуальність обраної тематики цієї статті.

Метою даної статті є визначення методів та заходів державного впливу на ефективність господарських зв'язків та надання пропозицій з удосконалення їх застосування.

Виклад основного матеріалу. Поняття підприємницького середовища в сучасній науці і практиці може розглядатися з різних позицій. Найбільш часто можна зустріти чотири, що принципово не суперечать один одному, визначення, що трактують підприємницьке середовище:

- а) з позиції підприємця;
- б) з позиції системи управління;
- в) з позиції маркетингової діяльності;
- г) з позиції держави і суспільства в цілому [1, с. 25].

Їх відмінність обумовлена цільовою функцією кожного з представлених напрямків. З метою розширення існуючих уявлень, в цьому дослідженні підприємницьке середовище буде аналізуватися в контексті розуміння її як фактора, що впливає на формування господарських зв'язків. Найважливішим суб'єктом, яке формує підприємницьке середовище, є держава. При цьому ми не применшуємо ролі економічних інтересів, як самих підприємців, так і споживачів вироблених ними товарів і послуг, що забезпечують вдосконалення господарських зв'язків на основі:

- 1) формування та впровадження інститутів, що визначають правила і нормативи поведінки;
- 2) формування організаційної поведінки всіх взаємодіючих господарюючих суб'єктів.

Перша із зазначених складових багато в чому відповідає і визначається нормативно-правовими актами (законними і підзаконними), а також встановленими або виробленими традиціями ділової етики, включаючи історичні, соціальні, і навіть, можливо, релігійні норми.

Що стосується другої складової, то формально її можна виділяти як самостійну тільки в рамках наукового дослідження. На практиці інституційні та поведінкові основи тісно пов'язані і включають сукупність різних інструментів,

що використовуються підприємцями для організації та управління діяльністю. Склад цих інструментів і можливість використання різного роду альтернатив визначається інституційними правилами і нормами, особливо, – якщо мова йде про взаємодію або контакти з державними органами. Це також можна розглядати як «дружнє середовище» взаємодії держави і підприємців.

У тому випадку, якщо ведуться активні дії за двома представленими напрямками і спостерігається високий рівень кореляції між ними, можна говорити про створення підприємницького середовища, що відповідає інтересам більшості підприємців і суспільства в цілому. Умови і характеристики такого підприємницького середовища дозволяють ефективно розвиватися вже наявним підприємницьким структурам і сприяють виникненню нових, а також, що особливо важливо в умовах глобалізації і нестабільності, забезпечують залучення зарубіжних партнерів та інвесторів [9].

Підприємницьке середовище формується на різних рівнях:

– підприємницьке середовище макrorівня, що визначає зовнішній фон роботи господарюючих суб'єктів, завдяки чому встановлені між ними господарські зв'язки носять системний характер. На макrorівні ключова роль належить інститутам розвитку підприємництва;

– підприємницьке середовище, що визначає територіальні та галузеві особливості роботи господарюючих суб'єктів. У цьому випадку встановлені господарські зв'язки можна більш легко змінювати. На мезорівні найважливіший вплив на підприємницьке середовище надає характер конкуренції (галузевої та територіальної), а також відповідна інфраструктура ринку;

– підприємницьке середовище мікрорівня, що визначає роботу конкретного господарюючого суб'єкта і господарюючих суб'єктів, безпосередньо взаємодіючих з ним, в тому числі і в рамках мережевої взаємодії. На цьому рівні формуються динамічні і рухливі господарські зв'язки, використовувані для кожного конкретного випадку.

Найбільш складним з цих трьох рівнів є перший, оскільки, в силу його системного характеру, він формує основу для двох інших рівнів. Тут слід виходити з того, що механізм державного регулювання визначає рівень розвитку підприємницького середовища макrorівня та її адекватність стратегічним завданням національної економіки з урахуванням процесів, що протікають в глобальній економіці, з їх високим ступенем. Виходячи з цього, можуть бути сформульовані найважливіші завдання, що вирішуються державними органами:

1) побудова ефективної моделі функціонування господарської системи та визначення масштабу і характеру розвитку різних видів і форм підприємницької діяльності;

2) розробка і реалізація макроекономічної політики держави з урахуванням її національних інтересів у світовому співтоваристві, а також місця, яке вона прагне зайняти в глобальній економіці [4, с. 21];

3) розробка системного механізму розвитку підприємницької діяльності на основі переважно партнерських відносин між державними органами та підприємницькими структурами. Це буде стимулювати створення нових підприємницьких структур, а також забезпечувати пошук нових рішень в рамках з'єднання переваг ринкового і планового механізму розвитку підприємницького середовища;

4) забезпечення захищеності підприємницьких структур (як національних, так і зарубіжних) від будь-яких видів недружніх дій, а також зайвого тиску з боку державних контролюючих органів [6, с. 25];

5) максимальне сприяння розвитку інфраструктури підприємництва, впровадження її нових видів і форм, адекватних існуючим напрямкам розвитку підприємництва, особливо в галузі інформатизації та роботизації [8, с. 45];

6) стимулювання розробки та впровадження інновацій у виробництві та управлінні, включаючи управління господарськими зв'язками [5, с. 35].

Слід звернути особливу увагу на третю задачу, пов'язану з пошуком рішень по з'єднанню зусиль держави і підприємців. У рамках такої взаємодії забезпечується отримання синергетичного ефекту, що має стимулювати активну участь підприємців у спільній роботі з державними органами шляхом входження в різні експертні спільноти та консультаційні пули, а також створення асоціацій підприємців, саморегульованих організацій та інших спільнот (наприклад, ділових клубів та інформаційних центрів). При цьому, з одного боку, забезпечується розвиток підприємницького середовища, а з іншого – здійснюється стимулюючий вплив на вдосконалення господарських зв'язків.

Актуальність цих пропозицій підтверджується, в першу чергу, світовою практикою. Це пояснюється тим, що в економічно розвинених країнах розглянуті дії пройшли тривалий шлях розвитку і перетворилися в ефективні інструменти, що забезпечують розвиток підприємницького середовища і господарських зв'язків. У таких країнах, як Бельгія, Великобританія, Голландія і ряд інших, підприємці не тільки активно залучаються державою, а й самі ініціюють свою участь в експертній діяльності в області законотворчості і практики застосування

законодавчих норм. Це можна трактувати як інструмент оптимізації адміністративних бар'єрів для підприємців. В останні роки в нашій країні також можна констатувати деякі поліпшення в цьому напрямку, що підтверджується динамікою, яка відображається в такому важливому для характеристики підприємницького середовища рейтингу, як Doing Business [2, с. 33]. Цільова функція цього рейтингу полягає в оцінці та ранжируванні країн за рівнем сприятливості умов ведення підприємницької діяльності. Його індекси щорічно розраховуються (станом на травень) на основі вимірювання і зіставлення десяти показників, кожен з яких, у свою чергу, складається з декількох індикаторів, що в сукупності визначає загальний рейтинг країни. Також цей індекс побічно вказує на рівень довіри національних і зарубіжних підприємців та інвесторів по відношенню до країни і готовності вести в ній підприємницьку діяльність.

Якщо говорити про позиції України в рейтингу Doing Business, то тут впевнено спостерігається позитивна динаміка. Так, якщо в 2014 р. наша країна займала 95-у позицію в цьому рейтингу, то в 2019 р. перемістилася на 71-шу, а в опублікованому звіті за 2020 р. – на 64-ту [10]. Це значне поліпшення, однак на цьому не слід зупинятися, кардинальна зміна позицій України свідчить про виконану роботу в цьому напрямку.

Для просування України в даному рейтингу пропонується організація дій в рамках трьох напрямків.

Перший. З метою підвищення сприятливих умов ведення підприємницької діяльності та розвитку господарських зв'язків слід проводити подальшу політику вдосконалення нормативно-правового забезпечення підприємництва. Це дозволить підвищити такі показники рейтингу, як «реєстрація підприємств» (40-ва позиція), «забезпечення виконання контрактів» (21-ша позиція), а також «реєстрація власності» (12-та позиція). Для цього необхідно усунути можливість неоднозначності трактування законів і підзаконних актів та посилити правові гарантії захисту прав власності та виконання зобов'язань за контрактами.

Поряд з цим, необхідно удосконалювати нормативно-правову базу з урахуванням нових тенденцій і прогнозів змін у світовій і національній економіці. Це найбільш важливо для розвитку інноваційно орієнтованого підприємництва, а також для використання нових форм взаємодії в рамках господарських зв'язків. Вітчизняна специфіка тут виражається в стурбованості підприємців, а також домашніх господарств, адміністративним тиском і корупцією, особливо, – з боку державних чиновників. З цими проблемами

підприємці стикаються постійно, але найбільш істотні вони на початковому етапі підприємницької діяльності, а також при прийнятті рішень, пов'язаних з серйозним розширенням або диверсифікацією бізнесу. Формально це виражається у великій кількості перевірок, необхідності отримання погоджень і дозволів, нав'язуванні підприємцям контролюючими органами конкретних посередників або виконавців, а також у різних формах подяки.

Другий. Для розвитку підприємницької сфери та забезпечення стійкості господарських зв'язків необхідно подолання проблем з отриманням кредитних та інвестиційних ресурсів. Цей напрямок, як і перший, має значну історію. Але якщо сконцентруватися на поточному періоді, на перший план виходить недостатня розвиненість фінансового сектора України, що не дозволяє фінансовим інститутам концентрувати значні ресурси, особливо – якщо мова йде про «довгі гроші». Сьогодні можна говорити тільки про можливість короткострокового і середньострокового (в обмеженому вигляді) кредитування підприємницьких структур і вітчизняних банків. Що ж стосується довгострокових кредитів, то можливості їх надання не просто обмежені, а фактично відсутні. Виняток становлять тільки державні корпорації, за умови використання ними механізмів держпрограм і державної підтримки при реалізації стратегічних проектів. Це, в свою чергу, обумовлено рядом причин:

А. Незважаючи на дії Національного Банку України, який в останні п'ять років цілеспрямовано проводить «чистку» банківського сектора, на ринку залишається значна кількість малих і середніх комерційних банків, які не можуть акумулювати значні фінансові ресурси, тим більше, якщо використовують різні непрозорі схеми роботи. Довіра підприємницьких структур і домашніх господарств до таких банків знижується, що веде до переведення їх накопичень і рахунків в банки з державною підтримкою і державною участю [7]. У той же час, як показує практика, державні банки переважно зосереджені на обслуговуванні державних проектів і державних програм (нехай навіть і пов'язаних з поліпшенням кредитування малого бізнесу).

Б. Зберігається досить низький рівень доходів домашніх господарств, лівова частка в яких належить заробітній платі та соціальним виплатам; при цьому про значні накопичення мова не йдеться.

Аналогічно виглядає і ситуація з пенсіями. У зв'язку з цим говорити про збільшення обсягу заощаджень населення неможливо, що, в свою чергу, знижує можливості банків з акумулювання фінансових ресурсів. Неможливо розраховувати і на зростання споживання населенням товарів і послуг, а, отже, і на збільшення попиту підприємців на кредитні ресурси.

В. Тенденція зниження ключової ставки, що встановлюється Національним Банком України, якщо розглядати її величину за весь період, від початку введення до теперішнього часу, свідчить про те, що вітчизняна економіка переживає непростий період розвитку. Це відбивається на характері підприємницького середовища, а також на господарських зв'язках, особливо між підприємницькими структурами і кредитними організаціями та інвесторами.

Тут же слід зазначити недостатню розвиненість, так званих, альтернативних джерел залучення грошових коштів, наприклад, проектного фінансування, страхового відшкодування та ін.

Третій. Необхідні заходи щодо розвитку інфраструктури підприємницької діяльності. Це можна простежити за наявністю таких проблем, як:

А. Дефіцит в якості і різноманітності послуг, яких потребують підприємці, як в поточній діяльності, так і в процесі розвитку бізнесу. Існуючий на даний час ринок таких послуг не дає можливості повністю задовольняти запити і потреби підприємців.

Б. Складність в отриманні необхідної освіти та підвищення рівня знань підприємців і менеджерів, особливо в області розвитку бізнесу, оптимізації витрат, виходу на нові ринки, диверсифікації бізнесу та ін. Існуючі освітні програми, що надаються державними та приватними навчальними закладами, нерідко містять застарілі знання і далеко не завжди враховують існуючі і, що більш важливо, майбутні зміни в розвитку підприємницького середовища, конкуренції національної і глобальної економіки.

В. Інформаційне забезпечення підприємницької діяльності також далеко не повною мірою відповідає реальним потребам підприємницьких структур. Надана інформація може не відображати реальну ситуацію, бути застарілою, неактуальною або недостовірною і не враховувати можливі зміни на ринку.

С. Розвиток транспортної мережі та її якість стримує розвиток підприємництва і призводить до необґрунтованого підвищення витрат на транспортування, що особливо критично при роботі з товарами, що швидко псуються або товарами з обмеженим терміном придатності. Поряд з тим, що наявна дорожня мережа вимагає розвитку і модернізації, проблеми існують у всіх областях транспортної сфери, особливо – в малій авіації і автомобільних перевезеннях, а також в річковому транспорті. Велика територія нашої країни є об'єктивною причиною, що створює бар'єри для розвитку транспортного забезпечення, однак, не можна вважати ці проблеми нерозв'язними. Сучасний рівень розвитку науки і техніки та впровадження інновацій на транспорті

пропонують різні альтернативні рішення, які можуть, і повинні, бути затребувані, як підприємницькими структурами, так і регулюючими органами.

Д. Рівень розвитку зв'язку, і перш за все – мережі Інтернет, в цілому можна вважати задовільним, однак при цьому на значній частині території зв'язок працює недостатньо стійко. Крім того, потрібен перехід на високошвидкісний Інтернет 5G, що дозволить значно підвищити якість сигналу і швидкість передачі, що особливо важливо для розвитку системи інтернет торгівлі та бізнесу. Також не слід забувати про поштові послуги, які потребують підвищення якості і швидкості доставки відправлень. Потрібні комплексні заходи щодо вирішення наявних тут проблем.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Представлені напрямки розвитку підприємництва являють собою основу для вдосконалення господарських зв'язків між господарюючими суб'єктами. Їх можна розглядати як систему управлінського впливу, що передбачає модернізацію державної політики по відношенню до підприємців і розробку відповідної стратегії. Суть цих пропозицій полягає у визначенні фундаментальних економічних інтересів господарюючих суб'єктів і створення нормативно-правової бази, що забезпечує функціонування господарських зв'язків на основі поєднання інструментів державного і ринкового регулювання, а також розвитку відповідної інфраструктури.

Об'єктивні економічні процеси, що впливають на якість і специфіку господарських зв'язків між підприємницькими структурами, припускають активний вплив на них держави, як регулюючого інституту. Даний вплив повинен бути спрямований на створення умов для найбільш повного задоволення економічних інтересів учасників господарських зв'язків, а в більш широкому сенсі – всіх господарюючих суб'єктів. Результатом активної участі держави у визначенні напрямів модифікації і подальшого розвитку господарських зв'язків стає формування формальних інститутів, адекватних внутрішнім і зовнішнім факторам та процесам, що відбуваються сьогодні в глобальній економіці і політиці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алимов О. М., Даниленко А. І., Трегобпук В. М. Економічний розвиток України: інституціональне та ресурсне забезпечення : монографія. Київ : Об'єднаний ін-т економіки НАН України. 2005. 540 с.
2. Біла І. С., Салатюк Н. М. Світовий досвід державного регулювання підприємництва. *Світова економіка та міжнародні відносини*. № 1. 2014. С. 26–30.
3. Варналій З. С., Кузнецова І. С. Державна регуляторна політика в сфері малого підприємництва. Київ : Ін-т екон. прогнозування, 2012. 243 с.

4. Жарая С. Б. Механізми державного регулювання підприємницької діяльності на регіональному рівні: шляхи розвитку в Україні та європейська практика : монографія. Київ : Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, 2011. 270 с.
5. Зянько В.В. Інноваційне підприємництво: сутність, механізми і форми розвитку : монограф. Вінниця : УНІВЕРСУМ Вінниця, 2008. 397 с.
6. Олянич В. В. Приватне та кооперативне підприємництво селянських господарств в Україні: історичний аспект : монограф. Харків : Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2012. 302 с.
7. Піхняк Т. А. Сучасні виклики для економічного розвитку малого підприємництва в Україні. *Приазовський економічний вісник*. Вип. 2 (25). 2021. С. 24–29. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2021-2-5>
8. Сагер Л. Ю. Управління внутрішніми комунікаціями підприємств: теорія, методика, практика : монограф. Київ : Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. 196 с.
9. Статівка Н. В., Бублій М. П., Надточій А. О. Основні напрями пошуку ефективних методів державного регулювання господарських зв'язків підприємницьких структур. *Державне будівництво*. Том 1. № 30. 2021. URL: <https://db.kh.ua/index.php/db/article/view/112/105>. DOI: <https://doi.org/10.34213/db.21.01.00>
10. Doing Business 2020. Economy Profile Ukraine. World Bank Group. URL: <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/u/ukraine/UKR.pdf>. DOI: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.151.214828>

Стаття надійшла до редакції 15.05.2022 р.

Стаття рекомендована до друку 11.06.2022 р.

Stativka N. V.

*Doctor of Public Administration, Full Professor,
Head of Department of Labor Economics and Entrepreneurship,
Education and Research Institute of Public Administration
of V.N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv, Ukraine*
<https://orcid.org/0000-0003-0903-6256>

Bubliy M. P., PhD in Public Administration, Associate Professor,
Associate Professor of Department, Economics and Entrepreneurship,
Education and Research Institute of Public Administration
of V.N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0003-1060-6404>

Kosenko A. V., PhD in Public Administration, Associate Professor,
Associate Professor of Department of Economic Policy and Management,
Education and Research Institute of Public Administration
of V.N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-4006-2295>

INFLUENCE OF THE STATE ON THE EFFICIENCY OF ECONOMIC RELATIONS AND THEIR DEVELOPMENT

Abstract. The article defines that the most important entity that forms the business environment is the state, its influence is directed in such areas as the formation and

implementation of institutions that determine the rules and standards of behavior, as well as the formation of organizational behavior of all interacting economic entities. Formulated the most important tasks that are solved by state bodies in the development of the business environment at the macro level these include building an effective model of the functioning of the economic system and determining the scale and nature of the development of various types and forms of entrepreneurial activity; development and implementation of macroeconomic policy of the state; development of a system mechanism for the development of entrepreneurial activity on the basis of mainly partnership relations between state bodies and business structures; ensuring the protection of business structures from all types of unfriendly actions, as well as excessive pressure from state regulatory authorities; maximum assistance to the development of business infrastructure, the introduction of its new types and forms; stimulating the development and implementation of innovations in production and management, including the management of economic relations. The proposed directions for the development of entrepreneurship, which are the basis for improving economic relations between economic entities, the essence of these proposals is to determine the fundamental economic interests of economic entities and create a regulatory framework that ensures the functioning of economic relations based on a combination of tools of state and market regulation, as well as the development of appropriate infrastructure.

The creation and functioning of a clear and transparent system of economic relations provides for the formation of an effective management mechanism based on a combination of state and market regulation.

Keywords: *state regulation, economic relations, entrepreneurship, business structures, efficiency, methods of state regulation.*

REFERENCES

1. Alymov, O.M., Danylenko, A.I., Trehobchuk, V.M. (2005). *Ekonomichni rozvytok Ukrainy: instytutsionalne ta resursne zabezpechennia* [Economic development of Ukraine: institutional and resource provision]. Kyiv: Obiednanyi in-t ekonomiky NAN Ukrainy [in Ukrainian].
2. Bila, I.S., Salatiuk, N.M. (2014). *Svitovi dosvid derzhavnogo rehuliuвання pidpriemnytstva* [World experience of state regulation of entrepreneurship]. *Svitova ekonomika ta mizhnarodni vidnosyny – World economy and international relations*, 1, 26–30 [in Ukrainian].
3. Varnalii, Z.S., Kuznietsova, I.S. (2012). *Derzhavna rehuliatorna polityka v sferi maloho pidpriemnytstva* [State regulatory policy in the sphere of small business]. Kyiv: In-t ekon. prohnozuvannia [in Ukrainian].
4. Zharaia, S.B. (2011). *Mekhanizmy derzhavnogo rehuliuвання pidpriemnytstkoii diialnosti na rehionalnomu rivni: shliakhy rozvytku v Ukraini ta yevropeiska praktyka* [Mechanisms of state regulation of entrepreneurial activity at the regional level: ways of development in Ukraine and European practice]. Kyiv: Nats. akad. derzh. upr. pry Prezydentovi Ukrainy [in Ukrainian].
5. Zianko, V.V. (2008). *Innovatsiine pidpriemnytstvo: sutnist, mekhanizmy i formy rozvytku* [Innovative entrepreneurship: essence, mechanisms and forms of development]. Vinnytsia: UNIVERSUM Vinnytsia [in Ukrainian].
6. Olianych, V.V. (2012). *Pryvatne ta kooperatyvne pidpriemnytstvo selianskykh gospodarstv v Ukraini: istorychnyi aspekt* [Private and cooperative entrepreneurship of peasant farms in Ukraine: historical aspect]. Kharkiv: Kharkivskiy natsionalnyi universytet imeni V.N. Karazina [in Ukrainian].
7. Pikhniak, T.A. (2021). *Suchasni vyklyky dlia ekonomichnoho rozvytku maloho pidpriemnytstva v Ukraini* [Modern challenges for the economic development of small business in Ukraine]. *Pryazovskyi ekonomichniy visnyk – Priazovsky Economic Bulletin*, 2(25), 24–29. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2021-2-5> [in Ukrainian].

8. Saher, L.Iu. (2017). Upravlinnia vnutrishniny komunikatsiiamy pidpriemstv: teoriia, metodyka, praktyka [Management of internal communications of enterprises: theory, methodology, practice]. Kyiv: Vyd-vo «Tsentri navchalnoi literatury» [in Ukrainian].

9. Stativka, N.V., Bubl'ii, M.P., Nadochii, A.O. (2021). Osnovni napriamy poshuku efektyvnykh metodiv derzhavnoho rehuliuвання hospodarskykh zviazkiv pidpriemnytskykh struktur [The main directions of finding effective methods of state regulation of economic relations of business structures]. *Derzhavne budivnytstvo – State building*, 1 (30). URL: <https://db.kh.ua/index.php/db/article/view/112/105>. DOI: <https://doi.org/10.34213/db.21.01.00> [in Ukrainian].

10. Doing Business 2020. (2021) Economy Profile Ukraine. World Bank Group. URL: <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/u/ukraine/UKR.pdf>. DOI: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.151.214828>

The article was received by the editors 15.05.2022.

The article is recommended for printing 11.06.2022.

